

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Minkä Valtion Tuomioistuin On Toimivaltainen?](#) > [Scotland](#)

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Skotlanti

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Skotlannin kaksi pääasiallista siviilituomioistuinta ovat Sheriff Court (myös muutoksenhakutuomioistuin Sheriff Appeal Court) sekä Court of Session. On kuitenkin myös joitakin erikoistuomioistuimia, jotka ovat toimivaltaisia vain tietynkaltaisissa asioissa. Niihin kuuluvat Court of the Lord Lyon, Court of Exchequer, Election Petition Court, Sheriff Personal Injury Court (joka on osa Sheriff Courtia) sekä Scottish Land Court. On myös joitakin lakisääteisiä tribunal-tuomioistuimia.

Tribunal-tuomioistuimet

Yhdistyneessä kuningaskunnassa perustettiin tuomioistuimista vuonna 2007 annetulla täytäntöönpanolailla (*Tribunals, Courts and Enforcement Act 2007*) useimpia Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimia koskeva yhdenmukaistettu tuomioistuinten järjestelmä, jossa tuomioistuimet jaetaan First-tier Tribunal- ja Upper Tribunal -tuomioistuihin. First-tier Tribunal ja Upper Tribunal on kumpikin jaettu jaostoihin (*chamber*) aihepiirien mukaan siten, että jaostot kokoavat yhteen samankaltaisia lainkäytön osa-alueita. Tarkempia tietoja tribunal-tuomioistuimista on oikeushallinnon verkkosivustolla [Her Majesty's Courts and Tribunals Service](#).

Joitakin tribunal-tuomioistuimia on hajautettu Skotlantiin. Useimpia tribunal-jaostoja johtaa oma puheenjohtaja, ja kullakin jaostolla on oma täytäntöönpanovalta. Toimivallan osa-alueita on useita (esimerkiksi pysäköintivirhemaksusta tehtävät valitukset tai vakavista mielenterveyshäiriöistä kärsivien henkilöiden toimittaminen pakkohoitoon ja heidän liikkumisvapautensa rajoittaminen). Skotlannin tribunal-tuomioistuinten päätöksiin haetaan muutosta Skotlannin siviilituomioistuimissa (*Civil Court*). Valituksia voivat käsitellä Sheriff Court -tuomioistuin ja ylin siviilituomioistuin Court of Session.

Skotlannin tribunal-tuomioistuimista vuonna 2014 annetulla lailla (*The Tribunals (Scotland) Act 2014*) perustettiin Skotlantiin First-tier Tribunal ja Upper Tribunal hajautettuja tribunal-tuomioistuimia varten. Skotlannin ylin tuomari (*Lord President*) johtaa Skotlannin tribunal-tuomioistuimia. Ylin tuomari on siirtänyt osan tehtävistään Skotlannin tribunal-tuomioistuinten presidentille. Malli on samankaltainen kuin edellä kuvattu Yhdistyneen kuningaskunnan malli. Skotlannin Upper Tribunal käsittelee pääosan First-tier Tribunalin päätöksistä tehdyistä valituksista, jolloin valitusten käsittely poistuu muiden tuomioistuinten toimivallasta. Ensimmäiset tuomioistuimet on määrä siirtää uuteen järjestelmään joulukuussa 2016. Skotlannin First-tier Tribunalin ja Skotlannin Upper Tribunalin hallinnoinnista vastaa Skotlannin oikeushallinto Scottish Courts and Tribunals Service.

Lisätietoja on saatavilla [Skotlannin oikeushallinnon](#) ja [Skotlannin hallituksen](#) verkkosivustoilla.

Court of the Lord Lyon

Lord Lyon King of Arms on yksi Skotlannin korkeimmista virkamiehistä (*Officers of State of the Kingdom of Scotland*) ja kuningattaren neuvonantaja vaakuna-, suku- ja seremonia-asioissa. Hän käyttää kruunun toimivaltaa vaakuna-asioissa, valvoo heraldiikkaa koskevan lainsäädännön soveltamista ja ratkaisee nimiin, suvun edustamiseen ja päämiehenä toimimiseen liittyvät kysymykset.

Court of Exchequer

Court of Session -tuomioistuin hoitaa Skotlannissa veroasioita käsittelevän tuomioistuimen (*Court of Exchequer*) tehtäviä. Se käsittelee pääasiassa tuloveroa käsittelevien Yhdistyneen kuningaskunnan asiamiesten (*Special Commissioners of Income Tax*) ratkaisemia verovelvollisuuskysymyksiä koskevia valituksia.

Election Petition Court

Tässä tuomioistuimessa kaksi Court of Session -tuomioistuimen tuomaria käsittelee parlamentin jäsenten ja Skotlannin parlamentin jäsenten vaalista esitettyjä vetoamuksia, jotka koskevat lainvastaisuutta tai väärinkäytöksiä.

Scottish Land Court

Tämä tuomioistuin käsittelee pääasiassa maatalousmaan vuokrausta ja pienviljelyä (eräänlainen pientila) koskevia riitoja. Sen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeusoppineita ja kaksi muuta jäsentä maanviljelijöitä. Sitä voidaan pyytää vahvistamaan mautilojen ja pientilojen vuokrat. Se toimii myös muutoksenhakuelimenä pientiloja sääntelevän elimen päätösten osalta. Se käsittelee myös muutoksenhakuja, jotka koskevat Skotlannin hallituksen päätöksiä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan järjestelmästä tukia saaville maanviljelijöille määrättävistä seuraamuksista, sekä joitakin ympäristökysymyksiä koskevia muutoksenhakuja.

Skotlannin Lands Tribunal

Tällä tribunal-tuomioistuimella on presidentti ja kolme jäsentä, joilla on tunnustettua asiantuntemusta oikeuden ja maanmittauksen alalta. Lands Tribunal -tuomioistuimen presidentti on myös Scottish Land Court -tuomioistuimen puheenjohtaja.

Lands Tribunal -tuomioistuimella on seuraavat pääasialliset tehtäväalueet:

- omistusoikeuteen liitettyjen ehtojen purkaminen tai muuttaminen
- kaupungin tai kunnan vuokralaisten oikeus ostaa vuokraamansa asunto
- riitautettu korvaus julkisten rakennusurakoiden aiheuttamasta maan pakkolunastuksesta tai arvomenetyksestä
- muiden kuin kotitalousten verotusarvon arviointi
- Skotlannin rekisteriviranomaista vastaan esitetyt valitukset
- valitukset, jotka koskevat maa-alueiden arvonnäytystä etuosto-oikeuteen perustuvan oston yhteydessä
- toimiminen sovittelijana asioissa, jotka on saatettu vapaaehtoisesti sen käsiteltäväksi tai jotka osapuolet ovat yhdessä saattaneet sen käsiteltäväksi.

Henkilövahinkoasioita käsittelevä Sheriff Personal Injury Court

Henkilövahinkoja käsittelevä Sheriff Personal Injury Court on henkilövahinkojen kansallinen asiantuntijakeskus. Tässä Edinburghissa sijaitsevassa tuomioistuimessa voidaan nostaa kanteita henkilövahinkotapauksissa, joissa kannevaatimus on yli 5 000 Englannin puntaa. Minkä tahansa suuruisen henkilövahinkokanteen voi puolestaan nostaa paikallisessa Sheriff Court -tuomioistuimessa. Työtapatuimiin sovelletaan erityissäännöistä, jonka mukaan yli 1 000 punnan suuriset vaatimukset voidaan esittää suoraan Sheriff Personal Injury Court -tuomioistuimessa, samoin tämän alle jäävät vaatimukset, jos paikallinen tuomari (Sheriff) katsoo tapausten olevan riittävän merkittäviä tai vaativia. Court of Session ei enää käsittele alle 100 000 punnan suuruisia henkilövahinkokanteita.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen

minun on otettava yhteyttä?

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Skotlannissa sekä Sheriff Court (alempi oikeusaste) että Court of Session -tuomioistuimen Outer House (ylempi oikeusaste) toimivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinasiain siviilioikeudellisissa menettelyissä.

Sheriff Court -tuomioistuimella on laaja toimivalta siviilioikeudellisissa asioissa. Se käsittelee kaikki velkaa tai vahingonkorvauksia koskevat kanteet ilman rahamääräistä ylärajaa. Kanteet, joiden rahamääräinen arvo ilman korkoja ja kuluja on enintään 100 000 puntaa, on pantava vireille Sheriff Court -tuomioistuimessa. Sheriff Court -tuomioistuimen yksinomaista toimivaltaa laajennettiin syyskuussa 2015 rahamääräiseltä arvoltaan 5 000 punnan kanteista 100 000 punnan kanteisiin.

Sheriff Court -tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle jäävät seuraavat Court of Session -tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat aiheet: hallinnollisten päätösten laillisuusvalvonta, hakemusten perusteella annettavat ratkaisut (vakuusoikeus kiinteään omaisuuteen), kumoamiskanteet (mutta vain päätöksen vaikutuksen mitätöimisen osalta) ja sellaisten yritysten purkamista koskevat hakemukset, joiden maksettu pääoma ylittää 120 000 puntaa. Asiat, joissa sovelletaan yksityisoikeuden alaa koskevaa vuoden 1980 Haagin yleissopimusta kansainvälisestä lapsikaappauksesta, käsitellään Court of Session -tuomioistuimessa.

Asia voidaan siirtää Sheriff Court -tuomioistuimesta Court of Session -tuomioistuimeen asianosaisen aloitteesta, jos tuomari (Sheriff) katsoo, että tämä on asianmukaista asian tärkeyden tai vaikeuden vuoksi. Court of Session -tuomioistuin voi puolestaan sallia asian palauttamisen sille perustellusta syystä.

Joitakin asioita voidaan myös siirtää Court of Session -tuomioistuimesta Sheriff Court -tuomioistuimeen.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Useimmissa siviilioikeudellisissa menettelyissä toimivalta määräytyy vuonna 1982 toimivallasta ja tuomioista siviilioikeudellisissa asioissa annetun lain (*Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982*) perusteella. Skotlannin toimivaltasääntöjen keskeisen periaatteen mukaan kanne henkilöä vastaan, olipa kyse oikeushenkilöstä tai luonnollisesta henkilöstä, nostetaan sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä tällä on kotipaikka.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Edellä esitetyn perussäännön lisäksi voi olla mahdollista valita tuomioistuin, jossa kanne nostetaan.

Esimerkkejä tästä:

Sopimus

Henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne myös sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä.

Sopimukseen perustumaton vahingonkorvaus

Henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne myös sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua.

Elatusvelvollisuus

Elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa tuomioistuin on toimivaltainen, jos se on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka tai asuinpaikka, tai jos elatusapusaatava liittyy tuomioistuimessa

vireillä olevaan henkilön asemaa koskevaan menettelyyn ja jos se on toimivaltainen ratkaisemaan tämän asian.

Sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toimintaa koskeva riita-asia

Tässä toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka sijaitsee.

Perheoikeus

Avioeron, tapaamisoikeuden ja lapsen asuinpaikan sekä vanhempainvastuun ja -oikeuksien kaltaisissa asioissa noudatetaan yleensä Skotlannissa sovellettavia alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä, eli asia käsitellään lapsen kotipaikassa, yleensä Sheriff Courtissa. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, erityisesti tilanteessa, jossa jommallakummalla tai kummallakin asianosaisella on yhteyksiä muuhun oikeudenkäyttöalueeseen kuin Skotlantiin. Harkitse aina tarvittaessa tuomioistuimien toimivaltaa koskevan oikeudellisen neuvonnan hankkimista.

Henkilövahingot

Syyskuusta 2015 alkaen seuraaviin tuomioistuimiin on sovellettu uusia toimivaltajärjestelyjä: Sheriff Personal Injury Court, Sheriff Court ja Court of Session. Katso yksityiskohtaisempia tietoja muualta tällä tietosivulla.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Tiettytyyppisissä oikeudenkäynneissä tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta riippumatta kotipaikkaa koskevista tai muista toimivaltasäännöistä. Nämä ovat:

- Asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokrasopimusta, yksinomainen toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimilla, jossa kiinteistö sijaitsee. Kuitenkin asiassa, joka koskee kiinteän omaisuuden vuokraamista tilapäiseen yksityiskäyttöön enintään kuudeksi peräkkäiseksi kuukaudeksi, toimivalta on myös sen paikkakunnan tuomioistuimilla, jossa vastaajalla on kotipaikka, edellyttäen, että vuokralainen ja vuokranantaja ovat luonnollisia henkilöitä ja että vuokranantajalla ja vuokralaisella on kotipaikka samassa valtiossa.
- Asiassa, joka koskee yhtiön tai muun oikeushenkilön pätevyyttä, mitättömyyttä tai purkamista, yksinomainen toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimilla, jossa yhtiön tai oikeushenkilön kotipaikka on.
- Asiassa, joka koskee julkiseen rekisteriin tehtyjen merkintöjen pätevyyttä, yksinomainen toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimilla, jossa rekisteriä pidetään.
- Asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, yksinomainen toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimilla, jossa tuomio on pantu tai on määrä panna täytäntöön.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Toimivaltaa voidaan laajentaa, jos henkilö hyväksyy nimenomaisesti sen, että tietty tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään hänen asiansa, tai saapuu haastettuna oikeuteen eikä kiistä tuomioistuimen toimivaltaisuutta.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Skotlannissa erikoistuomioistuinten käyttö on tarkkaan rajattua, ja vastauksessa kysymykseen 1 kuvataan yksityiskohtaisesti, minkälaisia asioita niissä käsitellään. Monissa tapauksissa siviilioikeudellinen asia käsitellään joko Sheriff Court - tai Court of Session -tuomioistuimessa. On joka tapauksessa suositeltavaa hakea oikeudellista neuvontaa asian vireille panemisesta, myös siitä, kuuluuko sen ratkaiseminen erikoistuomioistuimelle.

Yleistietoa Skotlannin tuomioistuimista on saatavilla Skotlannin oikeushallinnon (*Scottish Courts and Tribunals Service*) verkkosivustolla.

Linkejä

[Skotlannin oikeushallinto \(*Scottish Courts and Tribunals Service*\)](#)

■ Päivitetty viimeksi: 13/09/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.